

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Оксана НИКОНЕНКО, 1989 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2013 році Білоцерківський національний аграрний університет за спеціальністю «Облік і оподаткування», працює асистентом кафедри економіки та економічної теорії в Білоцерківському національному аграрному університеті, Міністерство освіти і науки України, м. Біла Церква, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Білоцерківського національного аграрного університету Міністерства освіти і науки України, м. Біла Церква від «30» червня 2025 року № 117/О, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Лариси САТИР, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Білоцерківський національний аграрний університет;

Рецензентів – Ірини АРТІМОНОВОЇ, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Білоцерківський національний аграрний університет;

Олесі ГАВРИК, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри обліку і оподаткування, Білоцерківський національний аграрний університет;

Офіційних опонентів – Віталія ЛАВРУКА, доктора економічних наук, професора, професора кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем, ЗВО «Подільський державний університет»;

Сергія СЕГЕДИ, доктора економічних наук, доцента, професора кафедри маркетингу та бізнес-аналітики, Донецький національний університет ім. Василя Стуса,

на засіданні «26» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» Оксані НИКОНЕНКО на підставі публічного захисту дисертації «Організаційно-економічні засади формування системи продовольчої безпеки України в умовах глобалізації» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Білоцерківському національному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Біла Церква.

Наукові керівники – Іван СВИНОУС, доктор економічних наук, професор, Білоцерківський національний аграрний університет, професор кафедри обліку і оподаткування; Nikolett CZIPA, PhD, associate professor, Institute of Food Science, University of Debrecen, associate professor.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить узагальнені результати самостійно виконаної наукової роботи, спрямованої на вдосконалення теоретико-методичних засад, аналітичного забезпечення та організаційно-економічного механізму формування системи

продовольчої безпеки України в умовах глобалізаційних змін, зростання воєнних викликів і структурної нестійкості аграрної сфери. Робота базується на системному опрацюванні наукових підходів і практичних рішень, що має істотне значення для галузі знань «Соціальні та поведінкові науки».

Здобувачка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у наукових виданнях іноземних країн, 1 стаття у виданні включеному до міжнародної наукометричної бази Scopus та 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Yushin S., Pokhylenko N., Nepochatenko A., Sliesar T., Nikonenko O. Ensuring Food Security of Ukraine in the Conditions of Globalization Dimensions. *Review of Economics and Finance*. 2022. Vol. 20. No. 1. P. 424–438. DOI: 10.55365/1923.x2022.20.50 (Scopus).

2. Никоненко О.А. Теоретичні засади формування продовольчої безпеки України. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 121–125. DOI: 10.32702/23066806.2022.5.121.

3. Шуст О.А., Никоненко О.А., Присяжнюк Н.М., Ципа Н. Проблеми продовольчого забезпечення населення України в умовах воєнного стану. *Інноваційна економіка*. 2024. Вип. 2 (98). С. 62–70. DOI: 10.37332/23091533.2024.2.8.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

1. Лариса САТИР, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Білоцерківський національний аграрний університет. Оцінка дисертаційної роботи позитивна, є зауваження: у дисертації не висвітлено, яким чином трансформація світових логістичних ланцюгів, глобальні продовольчі кризи (зокрема 2007–2008, 2022 років) чи обмеження експорту впливають на внутрішню продовольчу безпеку України, а також в роботі варто було б розкрити роль міжнародних регуляторних структур (FAO, Codex Alimentarius, ISO, COT) у формуванні стандартів, правил і стратегій реагування, що звужує розуміння інтеграції національної продовольчої системи у глобальний контекст.

2. Ірина АРТИМОНОВА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Білоцерківський національний аграрний університет. Оцінка дисертаційної роботи позитивна, є зауваження: дисертація декларує субнаціональний підхід до аналізу продовольчої безпеки, однак не містить повноцінного регіонального порівняння показників продовольчої безпеки. Особливо бракує аналітики щодо регіонів виробництва та споживання продуктів харчування, а також діяльності суб'єктів підприємницької діяльності в сфері виробництва, переробки та торгівлі продуктами харчування, які зазнали значного впливу воєнних дій (руйнування інфраструктури, окупації, масштабні переміщення населення). У роботі не проведено порівняльного аналізу фізичної та економічної доступності населення до продовольства, організації логістики та функціонування місцевих ринків у довоєнний та у військовий час, що дещо знижує прикладну значущість отриманих наукових результатів дисертаційного дослідження.

3. Олеся ГАВРИК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Білоцерківський національний аграрний університет. Оцінка дисертаційної роботи позитивна, є зауваження: в дисертації згадуються окремі індикатори продовольчої безпеки, однак не розкрито системи їх моніторингу на практиці; відсутня структура збору, перевірки та аналізу даних на рівні територіальних громад, регіонів та центральних органів влади; не подано моделей інформаційної взаємодії між суб'єктами моніторингу, частоти звітності чи процедур реагування на виявлені порушення, тому без цього механізм забезпечення продовольчої безпеки виглядає нефункціональним у кризовій ситуації.

4. Віталій ЛАВРУК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем, ЗВО «Подільський державний університет». Оцінка дисертаційної роботи позитивна, є зауваження: у дисертації не враховано логістичні, побутові та інституційні втрати продовольства, які можуть за різними оцінками досягати 20–30% обсягу в ланцюгах постачання. Крім цього, на мою думку, не подано рекомендацій щодо впровадження практик циркулярної економіки тобто переробки, компостування, особливо повторного використання продукції. Ігнорування цих аспектів дещо суперечить міжнародним трендам сталого розвитку харчових систем.

5. Сергій СЕГЕДА, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри маркетингу та бізнес-аналітики, Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Оцінка дисертаційної роботи позитивна, є побажання: у дисертації практично не розглядається питання продовольчих резервів, які можуть виступати інструментом стабілізації в умовах надзвичайних ситуацій. Відсутня схема формування, управління та використання таких резервів на рівні держави, регіонів та громад. Не визначено, які продукти мають входити до складу резервів, як здійснюється ротація запасів, якими є джерела їх фінансування, а також не аналізується досвід інших країн у побудові багаторівневої системи стратегічного резервування, проте я думаю, що це буде гарним підґрунтям для подальшого здійснення наукових пошуків.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Оксані НИКОНЕНКО ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Лариса САТИР